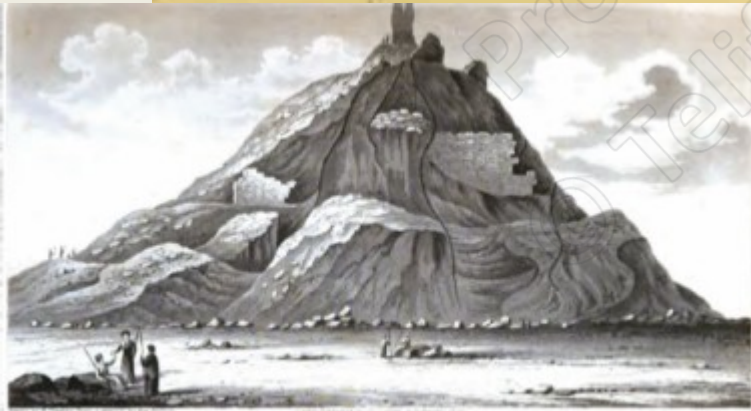
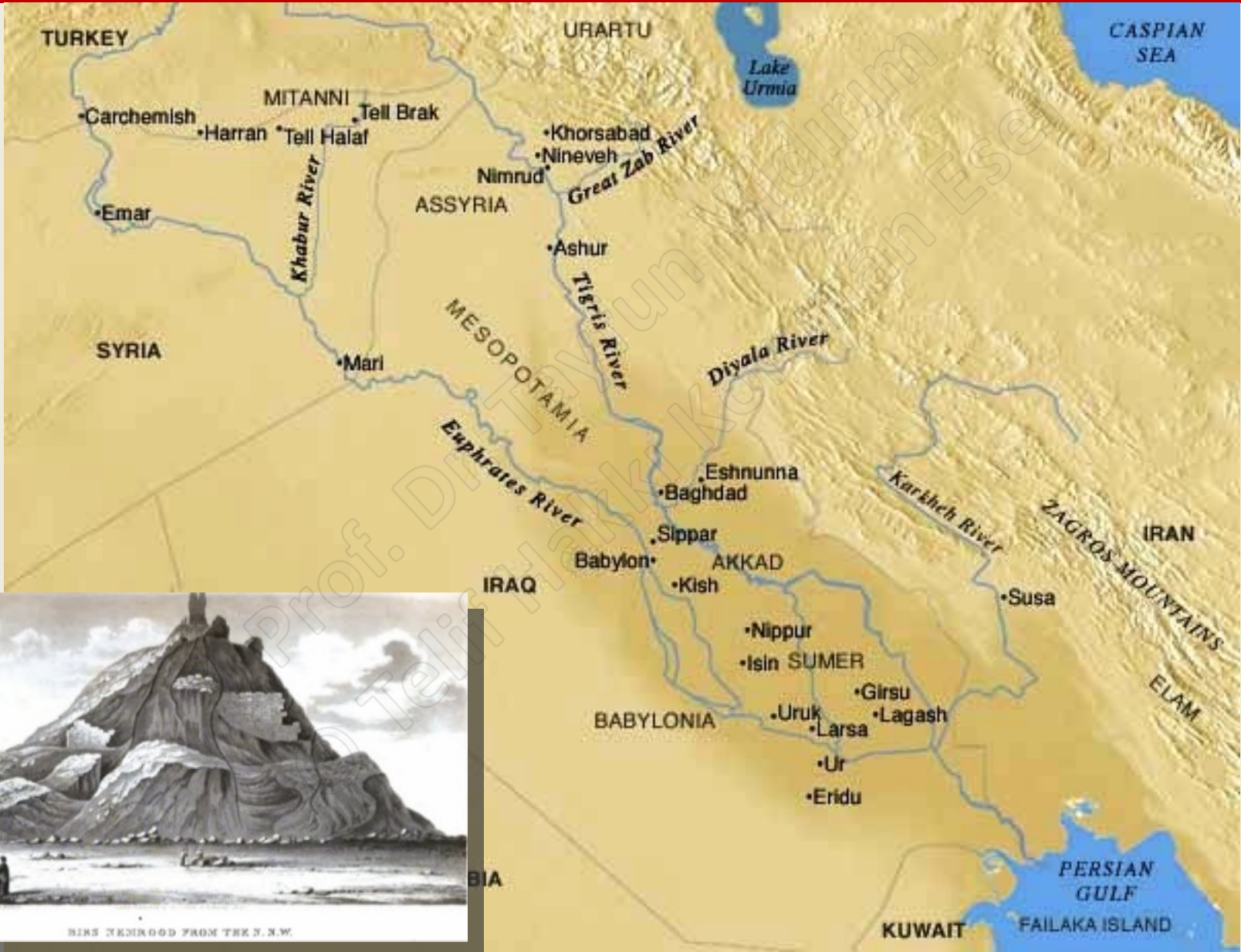

PRT 224 Babil – Asur Arkeolojisi

1. Kuzey ve Güney Mezopotamya’da ilk kaşifler,seyyahlar ve kazılar

URSUS ZIGGURAT FROM THE S.W.

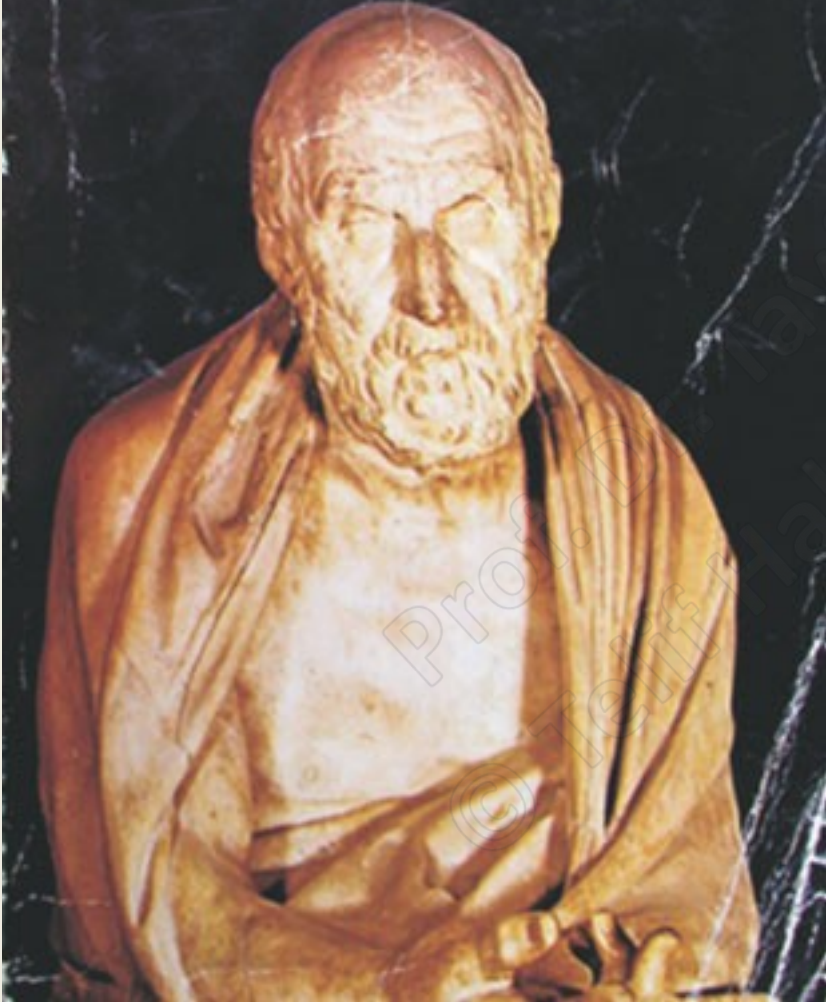
MEZOPOTAMYA

Mezopotamya, coğrafi bölge adı olarak ilk kez Büyük İskender zamanında kullanılmıştır. Mezopotamya kelimesi *Grekçe* mesos –orta, potamos-nehir , (nehirler arasındaki ülke ya da iki nehir arası) anlamındadır. Başlangıçta Mezopotamya Bağdat'ın kuzeyinden, Doğu Toroslara kadar Fırat ve Dicle nehirleri arasını tanımlamaktaydı. Bugün Mezopotamya denilince Güneydoğu Anadolu ve Irak topraklarında Basra Körfezi'nden Doğu Toros Dağları'na, Doğu Suriye'den Batı İran çevre dağlarına kadar uzanan büyük bir bölge akla gelmektedir. Bağdat'ın kuzeyinde kalan ve Yukarı Mezopotamya ya da Kuzey mezopotamya olarak adlandırılan bölge, Asur bölgesi olarak ta biliniyor. Asur bölgesi, Dicle'nin ortasındaki kesimdir. Özellikle Büyük Zap ile Dicle arasında , Asur'un çekirdek bölgesinde önemli kentler yer almıştır. Bağdat'tan Basra'ya

kadar Aşağı ya da Güney Mezopotamya başlamaktadır. Bugünkü Irak'ın güneyini oluşturan kısımda Babil bölgesi yer alır. Bir çok Sümer kenti güneyde yer alır. Güneyde Sümer Bölgesi I. Bin'de Kalde adını alır. Bugünkü çalışmalara baktığımızda bölgedeki kültürlerin yayılım alanına paralel olarak kültürel sınırlarda genişlemeler olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda iki nehir arasındaki toprakların dışında Mezopotam'ya'nın kesin bir coğrafi sınırını tam olarak çizmek zor görülmektedir.

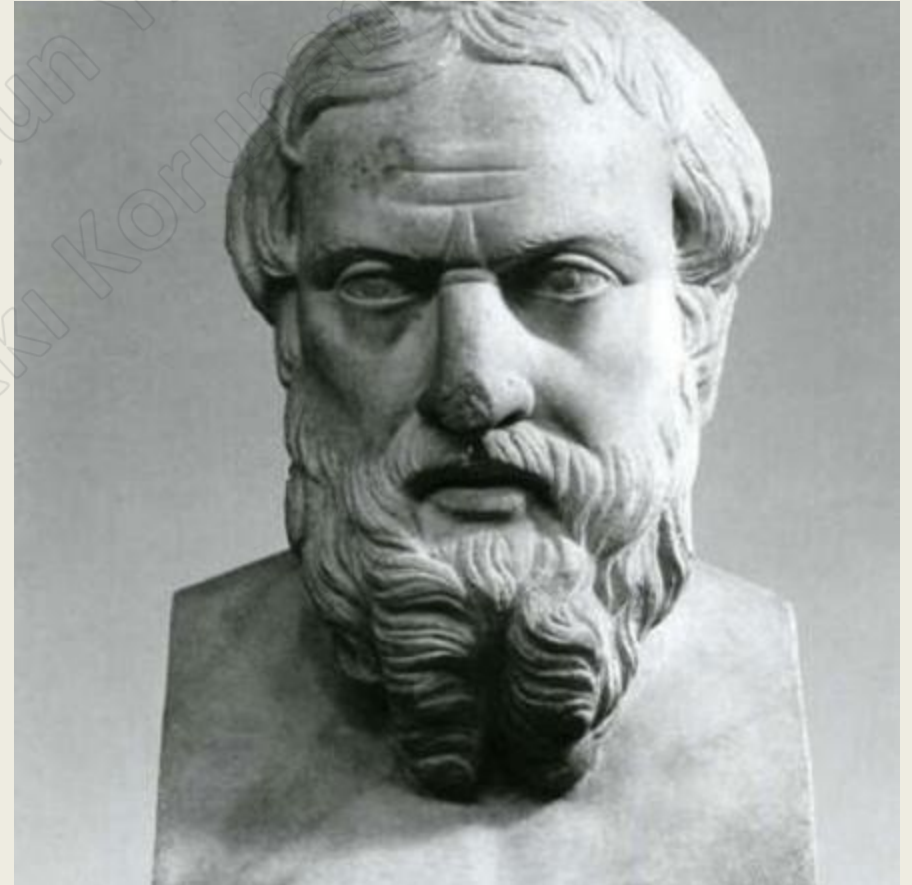
Asur ve Babil tarihi ile ilgili bilgiler kutsal Eski Ahit'in bazı bölümlerinden, eski tarihçi, yazar ve gezginlerden gelmektedir.

HERODOTUS
THE HISTORIES

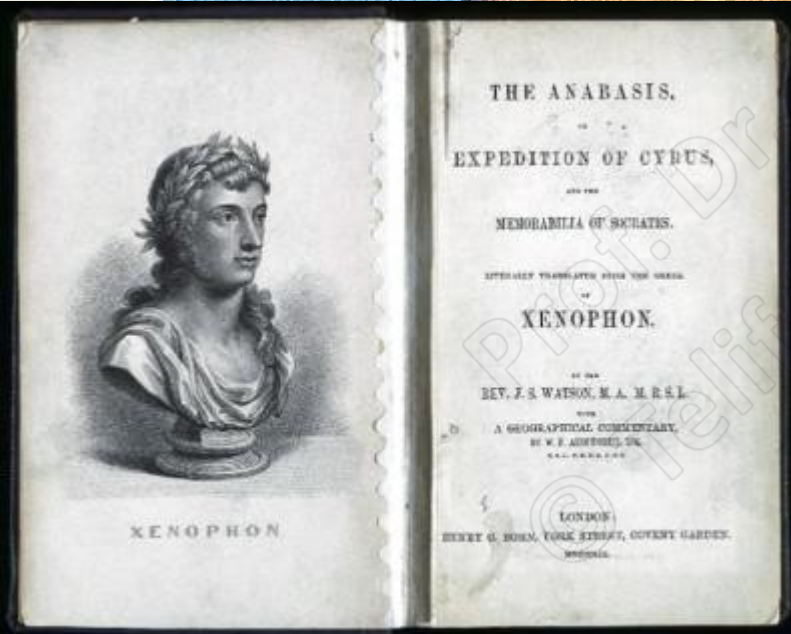
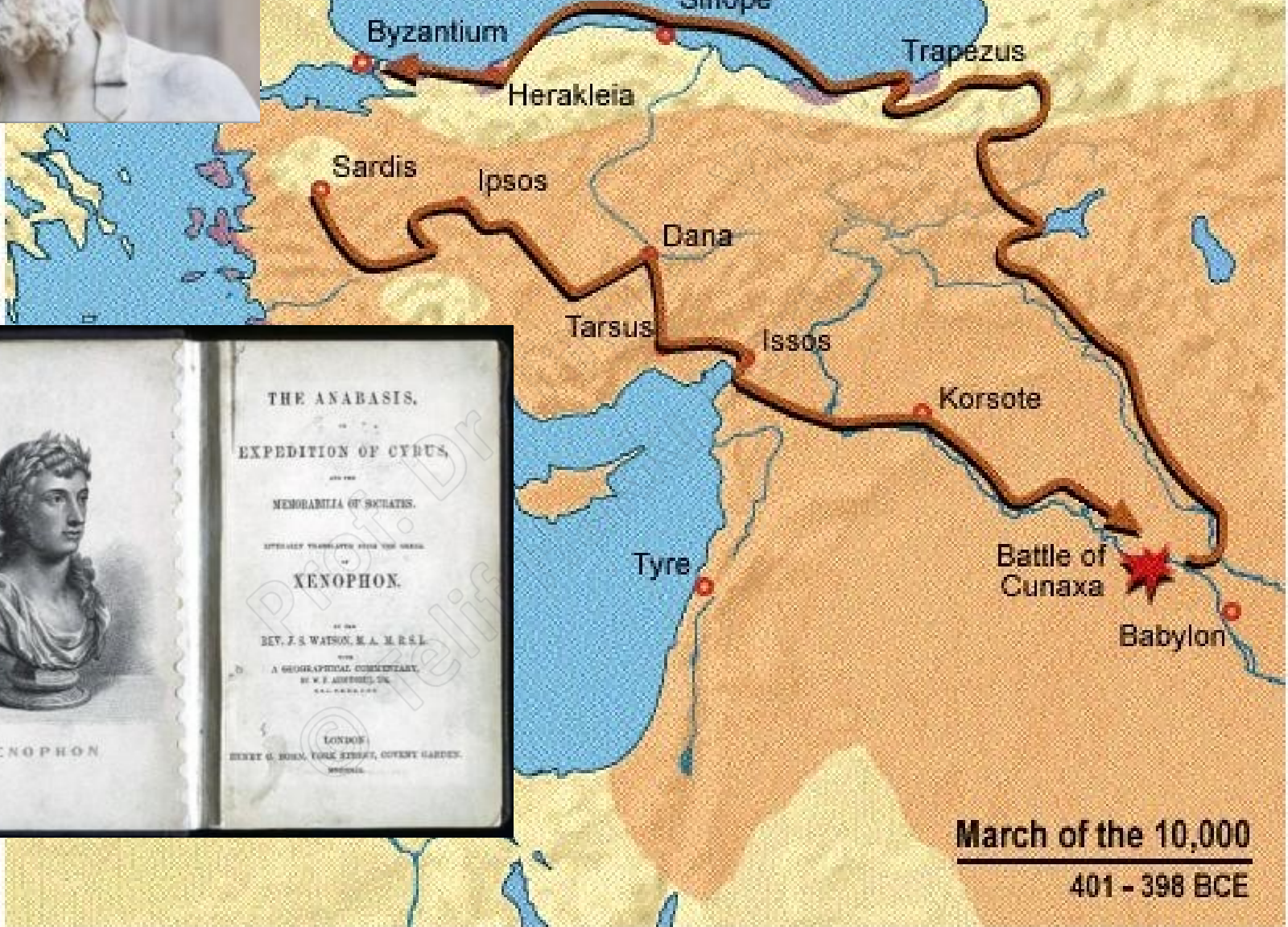
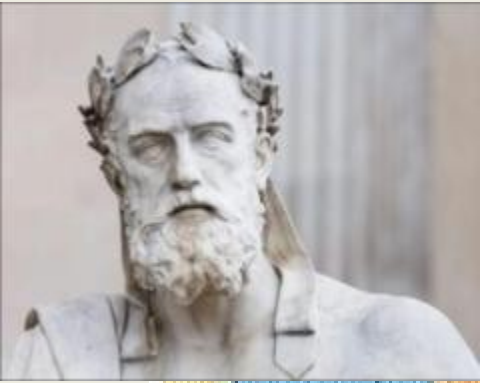

Tarihçi Herodot
MÖ.5.yüzyıl

- Mezopotamya ile ilgili bilgiler

Sokrates'in öğrencisi Xenophon (Ksenophon) , Anabasis adlı yapıtında Mezopotamya'nın coğrafyası (özellikle kuzeydoğu Suriye), tabiat yapısı ve tarımsal ekonomisi ile ilgili bilgiler veriyor.

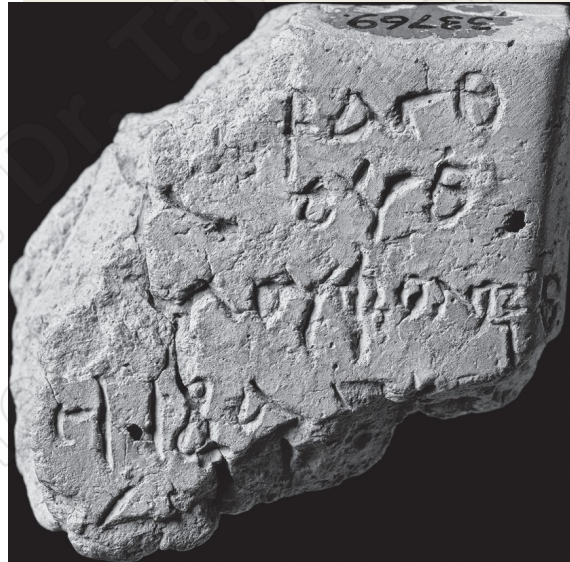
March of the 10,000
401 - 398 BCE

Kaldeli Rahip Berossus

- M.Ö.3.yüzyılda, I. Antiochos zamanında yaşamış, Babilli Marduk'un rahibi. 3 ciltlik Mezopotamya tarihi (Babyloniaka) adlı eseri var. Eserin ilk cildi Babil'in coğrafi tanımına, insan yaşamının kaynağına, uygarlığa , ikincisi; taşkından önceki 10 krala, son cilt Asur yayılımından Büyük İskender'e kadar olan döneme ayrılmış. Ayrıca astronomiyi de tanıtıyor.

Berosus Caldaeus

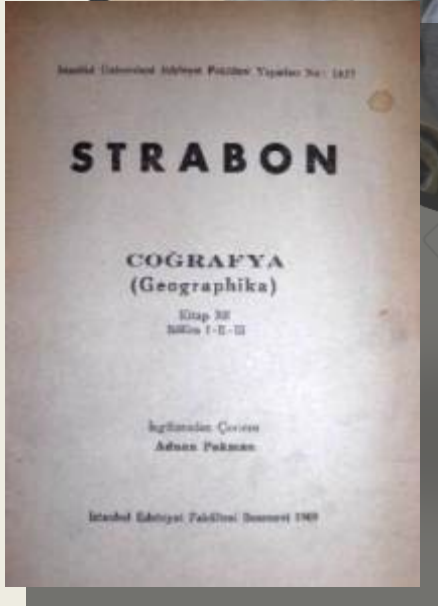

BEROSSOS BETWEEN TRADITION AND INNOVATION

GEERT DE BREUCKER

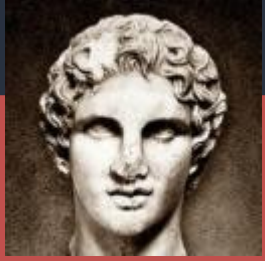
At the beginning of the Hellenistic period, in the final phase of cuneiform culture, a Babylonian scholar called Bel-re'uşunu composed a history of his country in Greek, meant for readers in the wider world beyond the community of traditional learning. It bears witness to the new Hellenistic context in which Babylonian culture found itself after the conquest of Alexander the Great in 331 BC. The Babylonian scholar Bel-re'uşunu became the Greek historian Berossos. This chapter is a case study in how Babylonian and Greek culture converged. It will show how Bel-re'uşunu/Berossos unified Babylonian historical traditions and Greek scholarship and how he transformed native traditions according to Greek forms and concepts. This chapter also aims to contribute to the study of Babylonian traditions in Berossos's time and hopes to reveal how a native Babylonian conceived the history of his culture at that period.

Bel-re'uşunu, better known under his Graecized name Berossos, was, as he himself writes, a contemporary of Alexander the Great (FGrH 680 T 1) and lived in Babylon. He was a 'priest' of Belos—that is, the city's patron god Bel/Marduk (FGrH 680 T 2)—which simply means that he had a connection to the Esangila, Bel's sanctuary and the main temple complex of Babylon. Van der Spek (2000: 439) speculates that he might be identical to the homonymous *šatammu* ('temple administrator,' 'high priest') of Esangila who is attested in cuneiform tablets from the period 258–253 BC. But this identification is incompatible with Berossos' claim that he was a contemporary of Alexander the Great (r. 330–323 BC). He wrote his work during the reign of the Seleucid king Antiochos I (r. 281–261 BC), presumably towards the end of his life, and dedicated it to the king, though there is no reason to suppose that he was a member of the Seleucid court (so Burstein 1978: 5). It is said that Berossos later moved to the Greek island of Kos and

Amasyalı tarihçi, filozof, Coğrafyacı
Amasyalı **Strabon** (M.Ö.64-M.S.24)
Geographica adlı yapıtında
Mezopotamya hakkında bilgiler
veriyor. Bu bilgiler arasında kanal
ekonomisi de var.

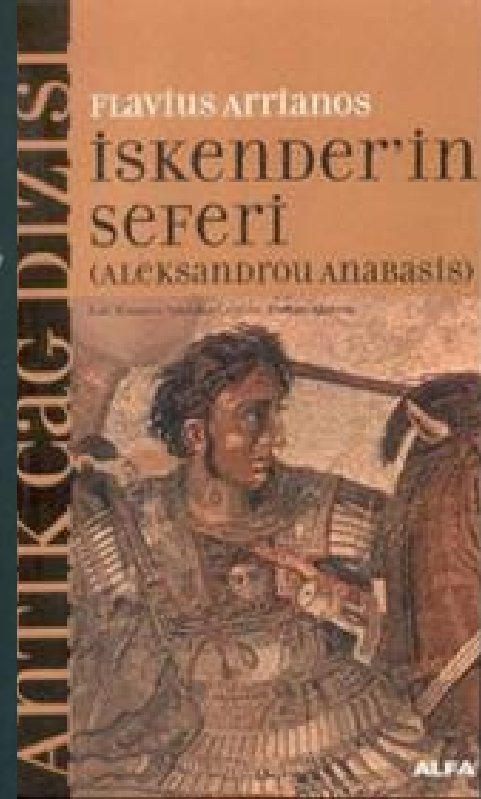
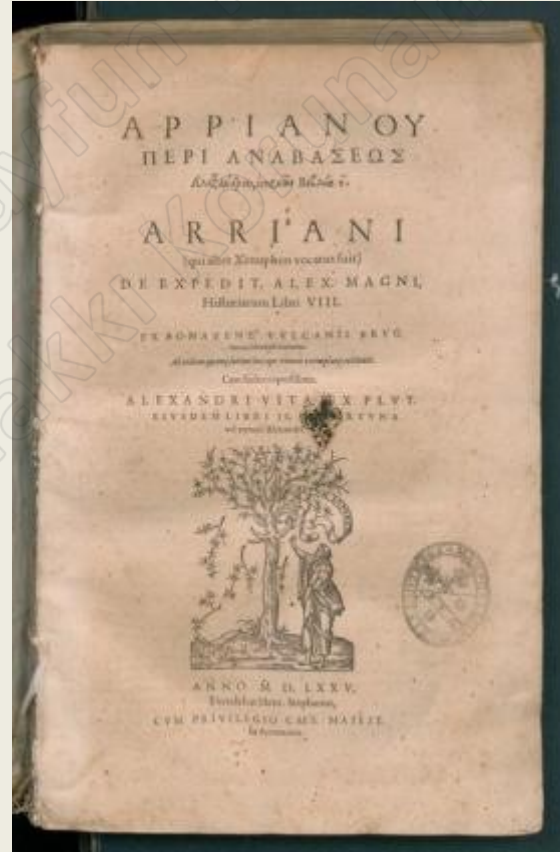

İskenti Nikomedeia'lı (İzmit)

Lucius Flavius Arrianus, (doğum M.S. 86)

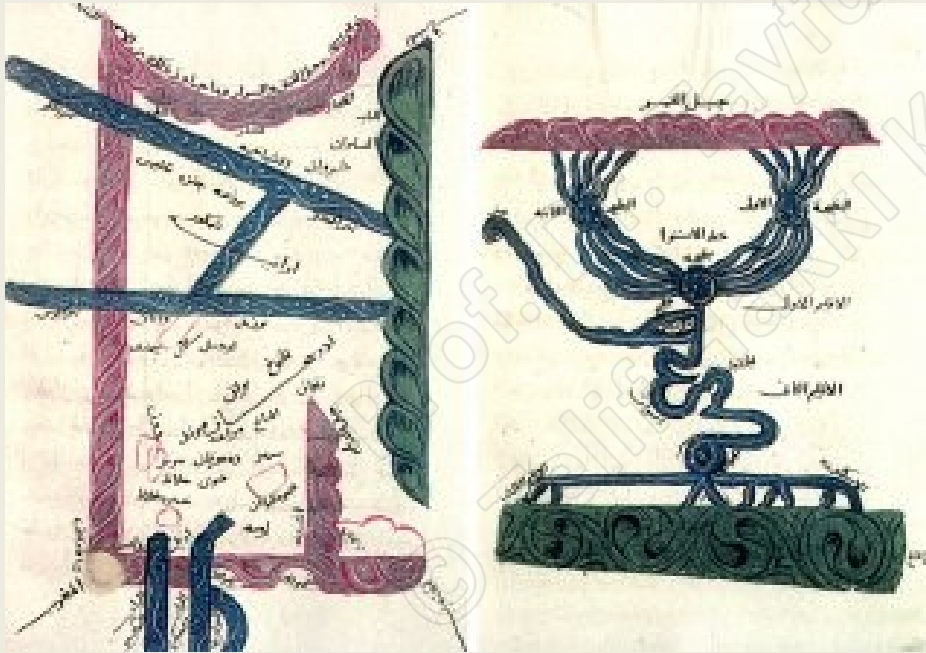
Genc/Yeni Ksenophon

Lucius Flavius Arrianus,
Anabasis of Alexander adlı
eserinin VII. Bölümünde
Mezopotamya hakkında bilgi
veriyor.

İbn Havkal

X. Yüzyılın önemli İslam Coğrafyacısı İbn Havkal'ın *Suretu'l-Arz* adlı eserinin ilk bölümünde Arap yarımadası, Basra körfezi ve çevresi , El –Cezire gibi bölgeler haritalarıyla birlikte açıklanmış.

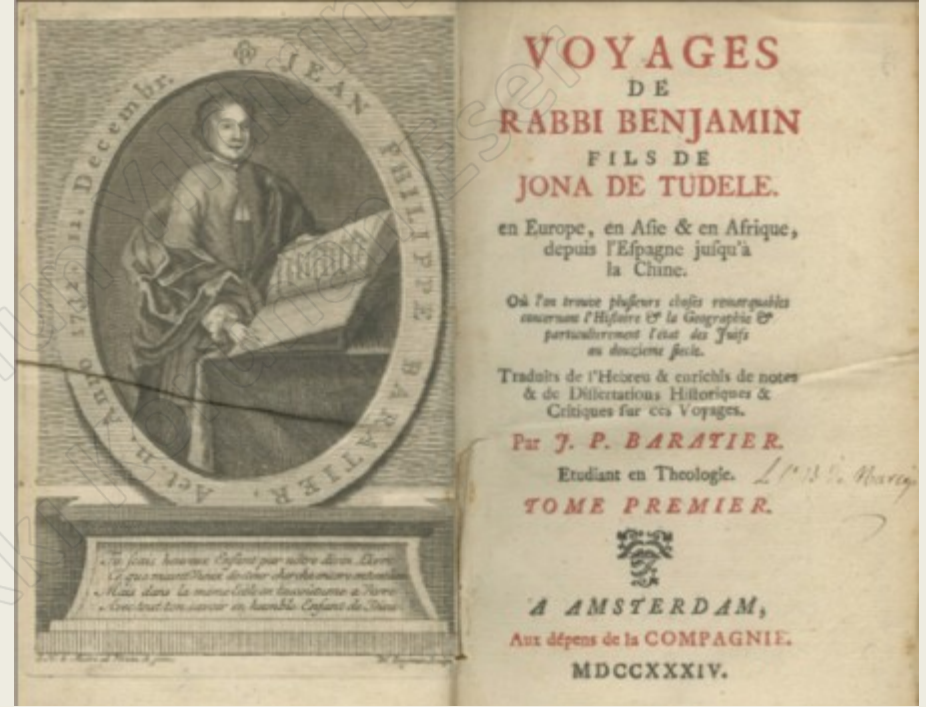
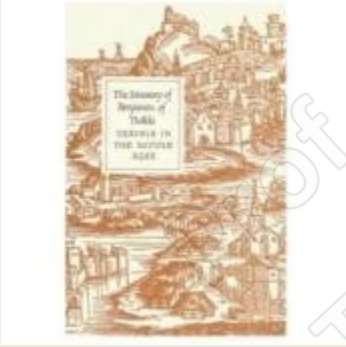
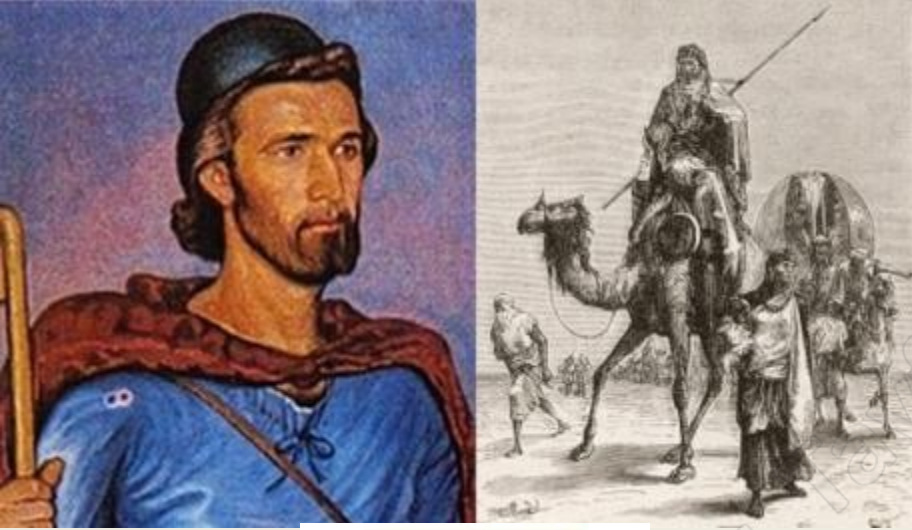

Esasen XVI. Yüzyıldan itibaren Mezopotamya ve İran' a yolculuk eden bir çok Avrupalı gezgin ve seyyahın yapıtlarında İslam Coğrafyacılarının eserlerinin görmezden gelindiği anlaşılmaktadır. X. Yüzyılda Mezopotamya'yı gezen İbn Havkal, Babil'i küçük bir kent olarak tanımlıyor.

Suretu'l-Arz'dan iki sayfa (İslam Ansiklopedisi)

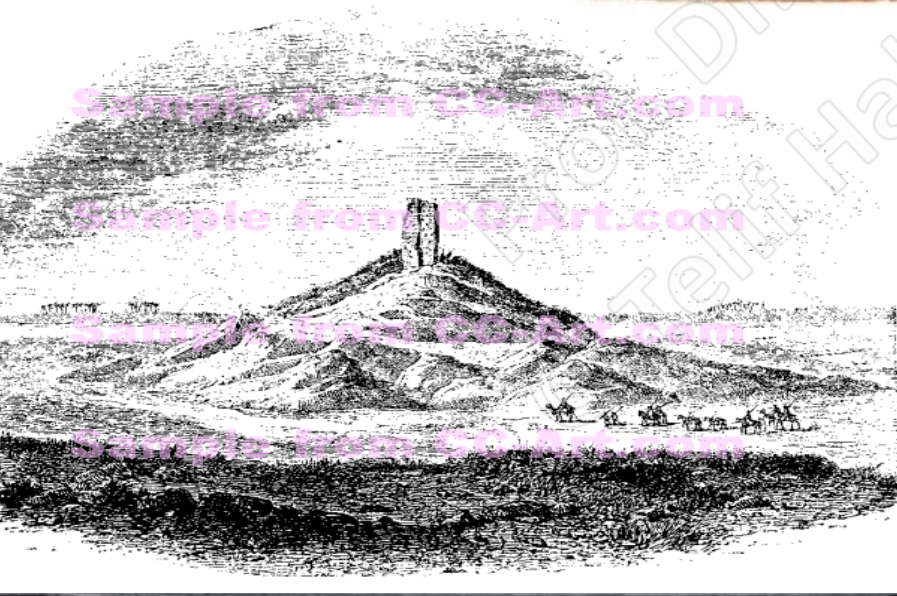
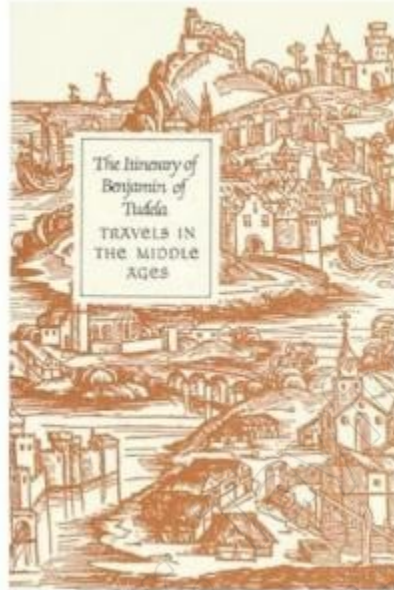

Tudelalı Benjamin

- İspanya'nın Tudela şehrinde 1160 civarlarında yola çıkmış, önce Filistine oradan da Fırat'ı geçerek Musul'a gelmiş. Seyahatlerinin kaydını tutmuş. Musul'da eski Ninive kentinin kalıntılarının yerini saptamış. Ancak Tudela'nın belgeleri 16. yüzyıla kadar yayınlanmadan kalmış. 1160 ve 1173 te Babil'e geliyor ve kuleyi arıyor. Nabukadnezarın sarayının kalıntılarında bahsediyor.

Tudela'lı Rabbi Benjamin

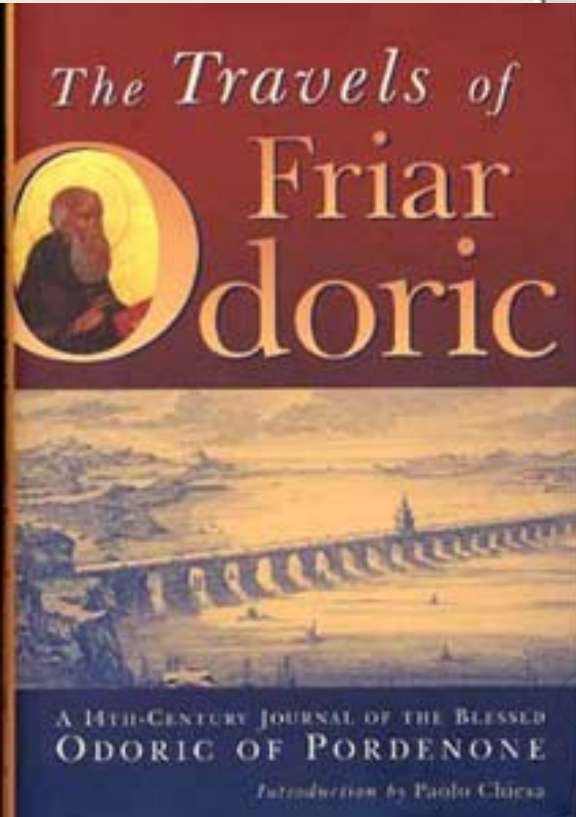

Sample from CG-Art.com

Sample from CG-Art.com

Sample from CG-Art.com

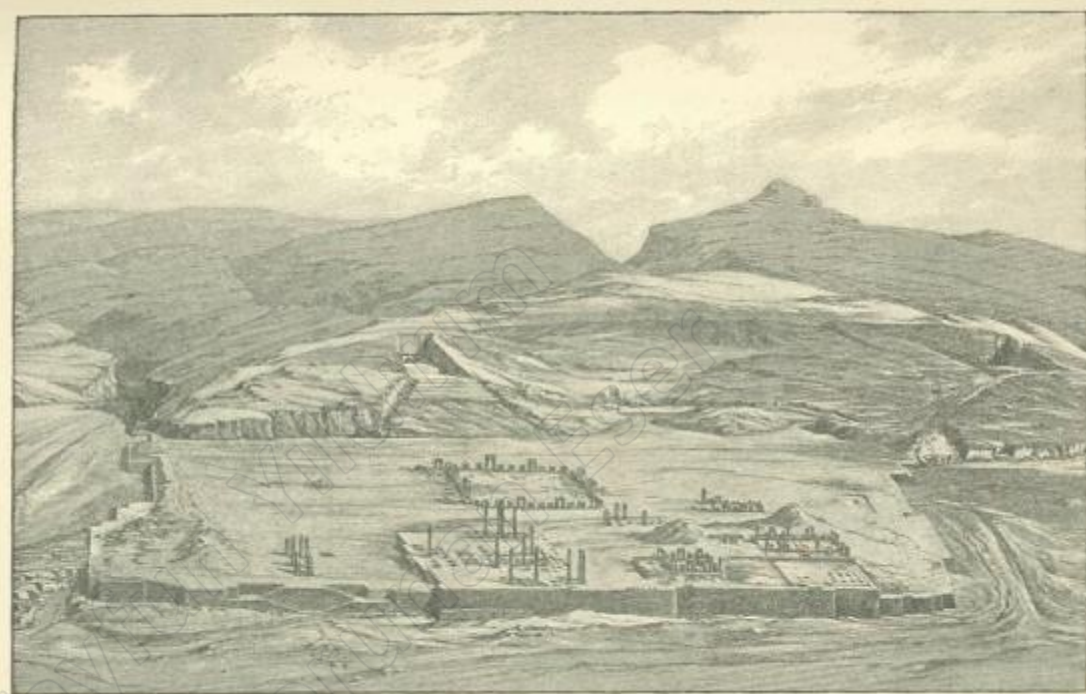
Sample from CG-Art.com

İran /Persopolis'ten
söz eden ilk Avrupalı
Rahip ve Seyyah.

Ancient Iran

Persopolis

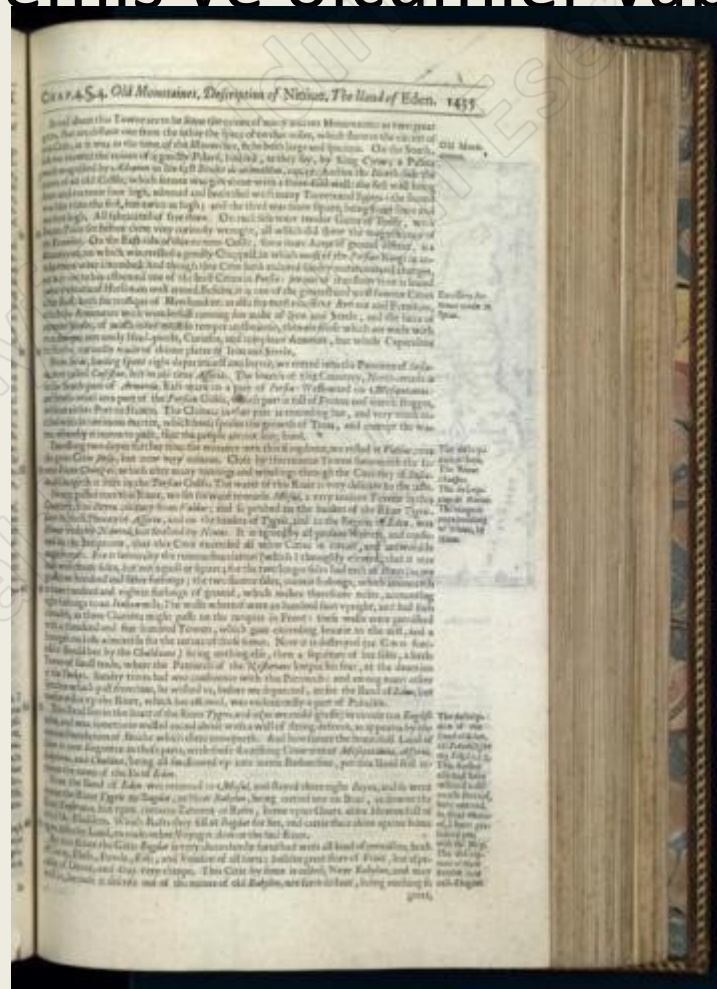
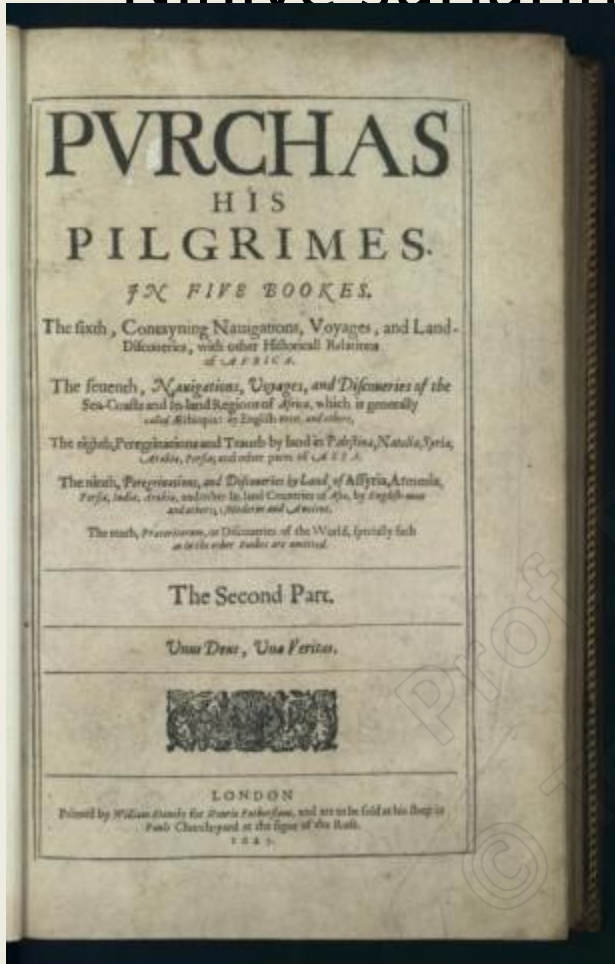

GENERAL VIEW OF THE RUINS OF PERSÉPOLIS.

John Cartwright (1601)

- Ninive surlarını incelemiş ve ölçümler yapmış.

Bknz. Hakluytus posthumus or Purchas his Pilgrimes ... II 1625 , by Samvel Pvrchas.

<http://international.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=rbdk&fileName=d0402//rbdkd0402.db&rec>

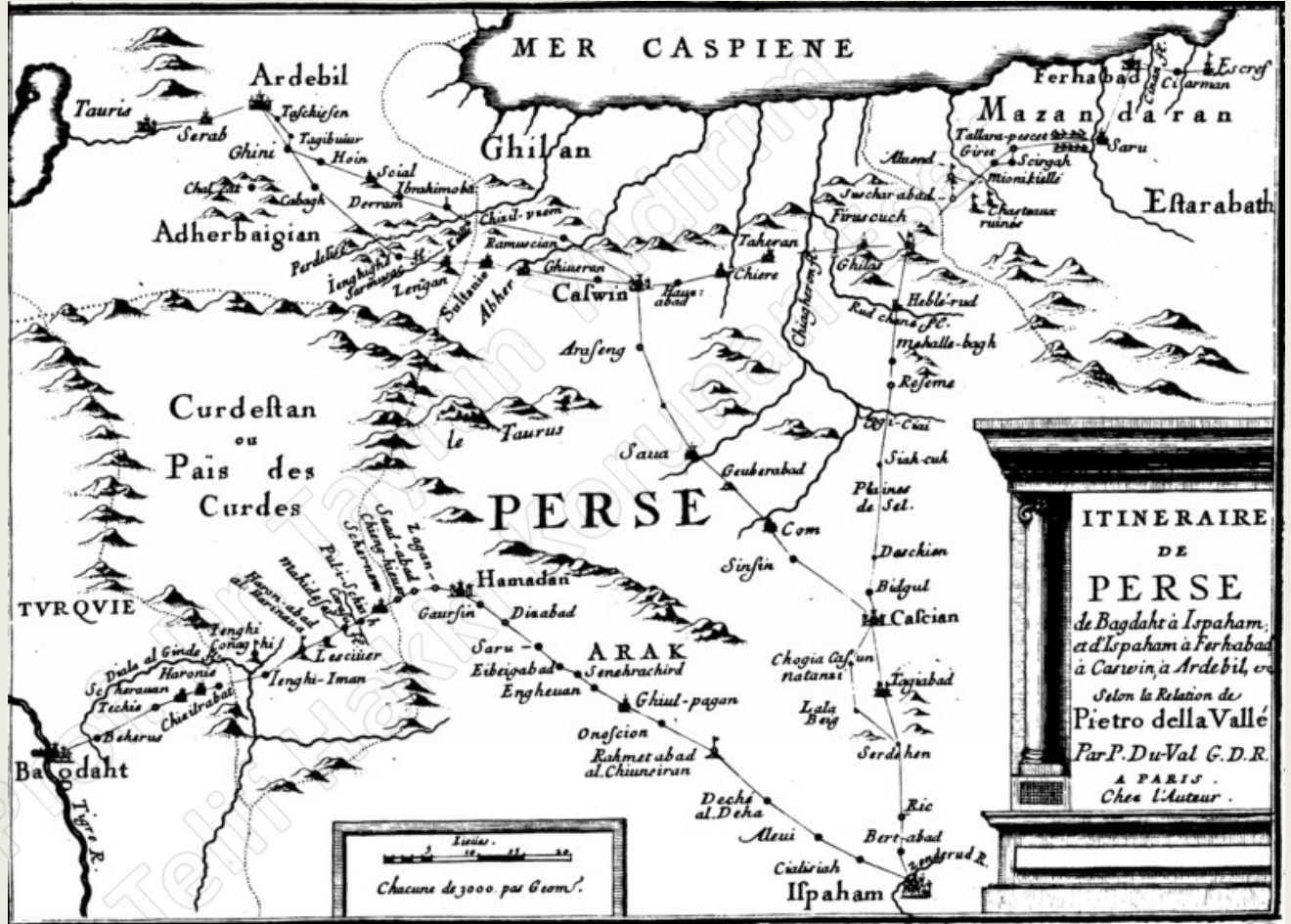
HONDIVS his Map of Paradise.

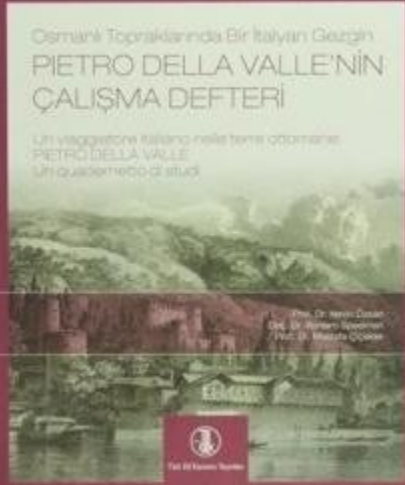
CH
Neph
rem
and
ted
at
fame
wice
leat
Ti
was
t
car
pole
the
of
bo
F
thro
low
v
r
t
able
no
T
am
blo
ty
T
bit
dite
am
curr
ded
F
Gu
we
We
lepp
Del
uce
the
fife

Bknz. Hakluytus posthumus or Purchas his Pilgrimes ... II
1625, by Samvel Pvrchas.

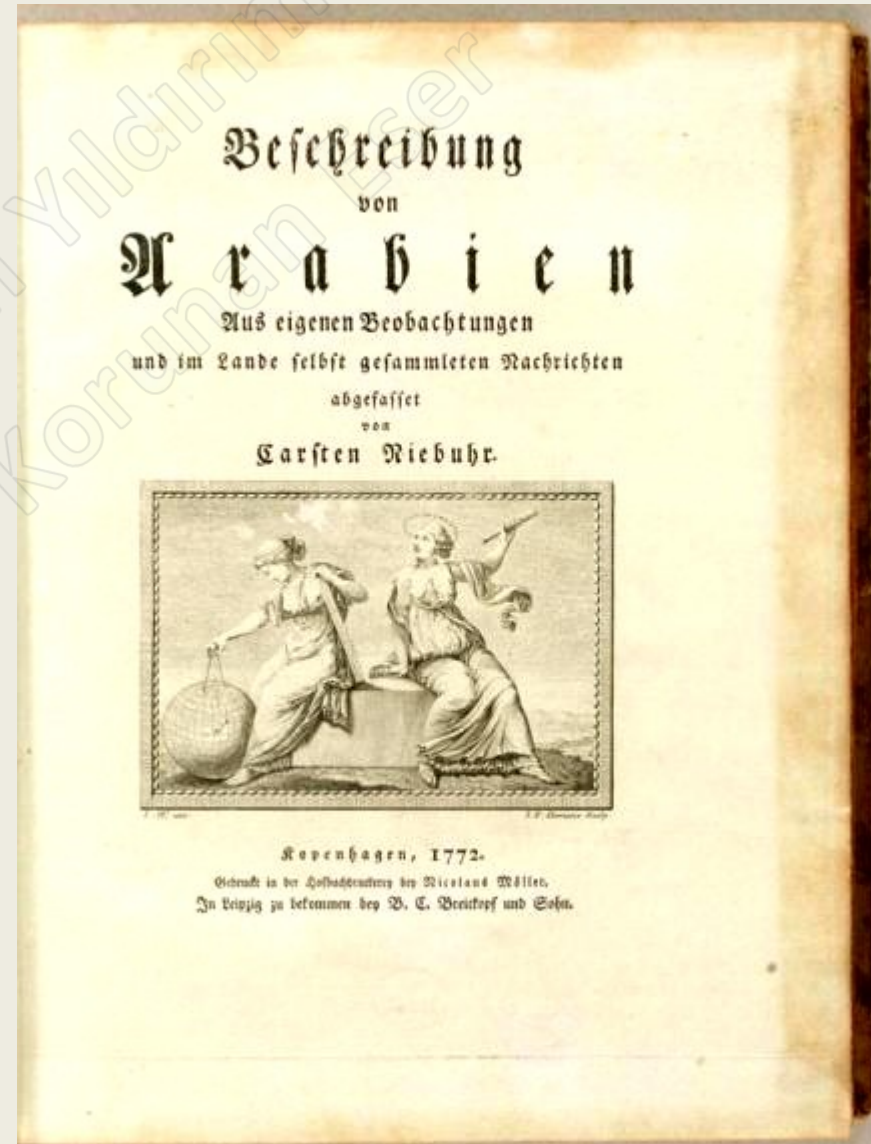
İtalyan Seyyah Pietro della Valle 1616—25)

P. Della Valle, 1616 yılında Babil kalıntılarıyla ilgili detaylı araştırmalar yapıyor. Babildeki kalıntıların meşhur kuleye ait olduğunu düşünerek ölçümler yapmış. Hilla ve Ur kentinden aldığı sırlı tuğlaları Avrupa'ya götüren ilk seyyah. İran'dan geçerken Persopolis kalıntılarını da ziyaret ediyor ve yazıtların kopyalarını çıkarıyor. Bu kopyalar, Eski Pers dili'nin Avrupa ya tanıtılması açısından önemli.

Carsten Niebuhr 1733-1815

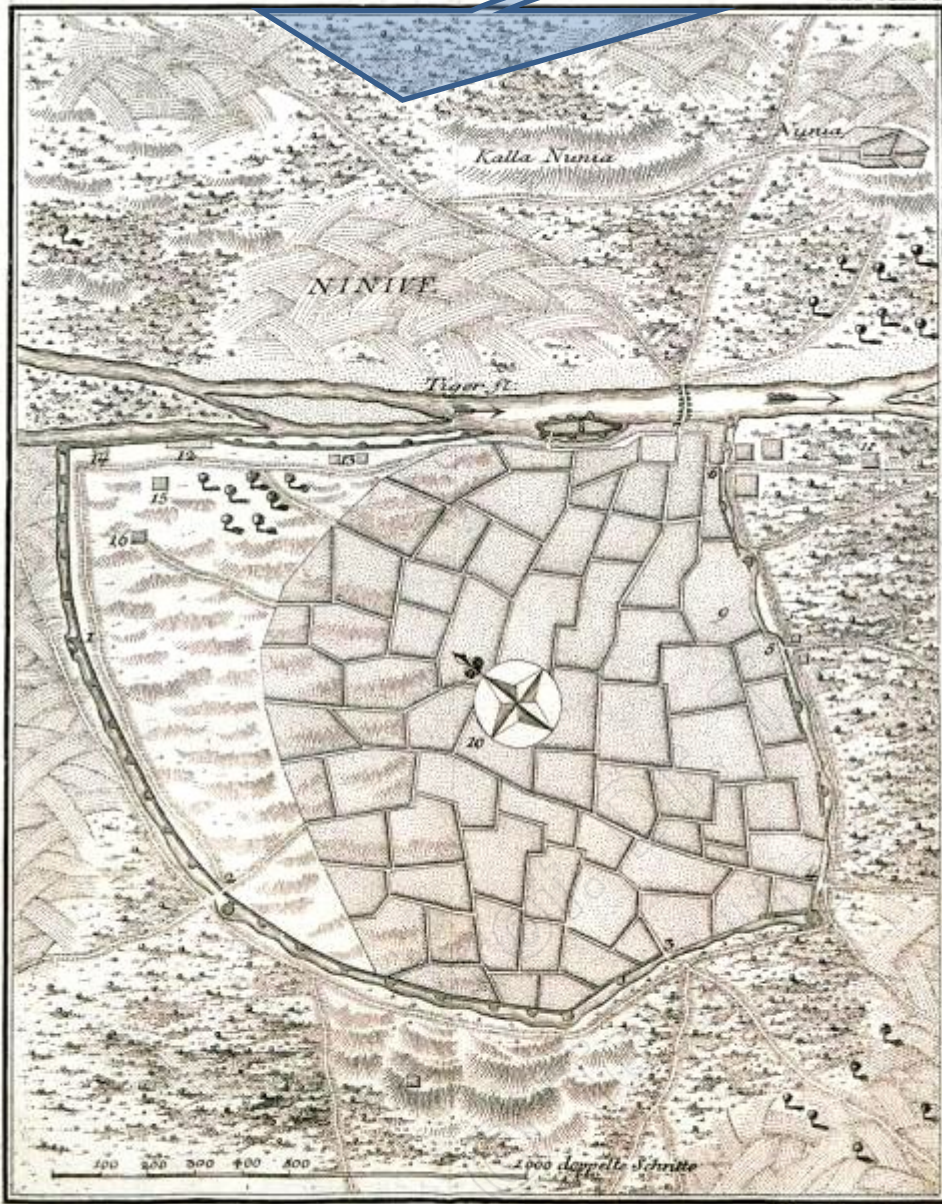
Beschreibung
von
A r a b i e n
Aus eigenen Beobachtungen
und im Lande selbst gesammelten Nachrichten
abgefasst
von
Carsten Niebuhr.

Kopenhagen, 1772.

Verdruckt in der Hofbuchdruckerei bey Nicolai Müller.
In Leipzig zu bekommen bey W. C. Breitkopf und Sohn.

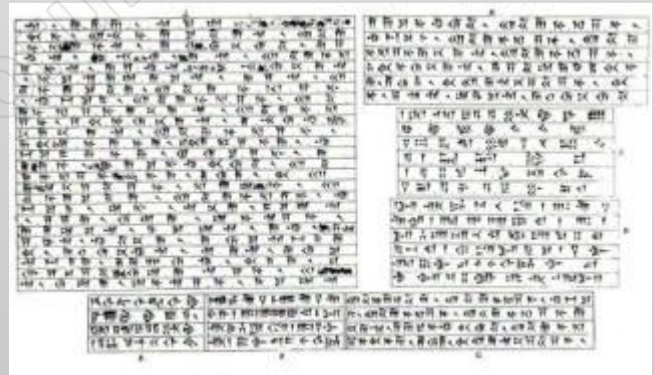
Grundris der Stadt Mosul

Peter Haas sculp.

Ninive kentiyle ilgili bilgiler,

Carsten Niebuhr , Reisebeschreibung nach Arabien und andern umliegenden Ländern (Band 2)
Kopenhagen. Hamburg, 1778

C.Niebuhr , Musul'dan sonra 1765 yılında Persopolis'e geliyor ve daha önceki seyyahların bildirdiği Persopolis yazıtlarını görerek tekrar kopyalarını çıkarıyor ve yazıtları sınıflandırarak kendisinden sonrakilere yol gösterici oluyor.

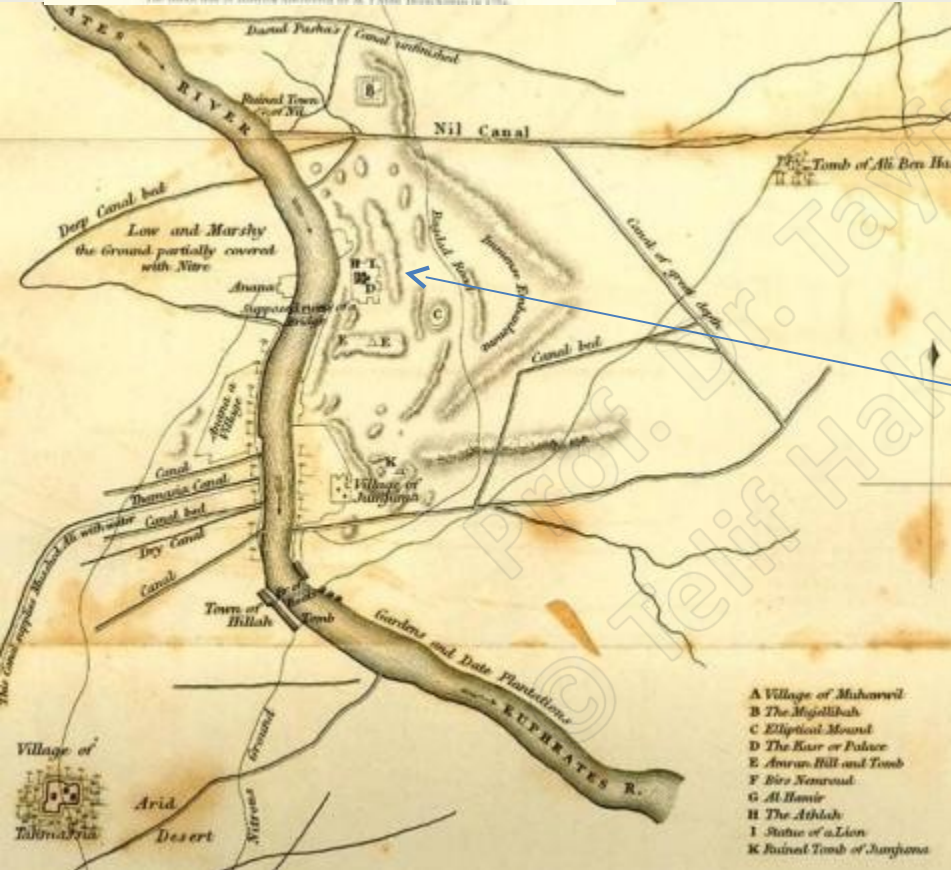
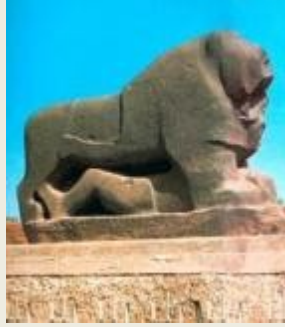

C.Niebuhr , 1765 yılında Babil'i geziyor. Herodot'un verdiği bilgileri okuyan ve şehrin büyük bir alanı kapsadığını düşünen Niebuhrs, Babil yakınlarındaki Borsippa kalıntılarının Babil kulesi olabileceğini düşünüyor.

Abb'e Joseph de Beauchamp ve Babil

The back view of Babilbe discovered by M. J. de Beauchamp in 1780.

Katolik Kilisesi Piskopos yardımcısı Abb'e Joseph de Beauchamp, 1780 'de Babil'e geliyor ve Babil'e yakın Hilla Kasabasını ziyaret ediyor. Buradaki kalıntılar, o zamanla Araplar tarafından Maklube adıyla anılıyordu. De Beauchamp, daha önceki seyahatlerin Babil Tepesi olarak adlandırdıkları yerle Maklube'nin aynı yer olduğunu ve hemen yanında El Kasr olarak adlandırılan ikinci bir tepenin varlığına dikkat çekiyor. Burası sırlı tuğlaların, yazıtlı silindirlerin ve sikkelerin çıktığı alan. Abb'e Beauchamp küçük bir sondajla Babil aslanını da ortaya çıkarmış.

J. De Beauchamp, 'Voyage de Bagdad `a Bassora le long de l'Euphrate', Journal des Scavans, May (1785), pp. 285-303;

J. De Beauchamp, 'M'emoire sur les Antiquit'es babyloniennes qui se trouvent aux environs de Bagdad', Journal des Scavans, Dec. (1790), pp. 797-806;

Claudius James Rich 1811

https://en.wikipedia.org/wiki/Claudius_Rich

- Eski kültürler ve yakınoğu dilleri uzmanı, Doğu Hindistan Őirketinin temsilcisi C.J. Rich, 1811 yılında Babil’de sistemli araŐtırmalara baŐlıyor. ŐeŐitli ölçümler yapıp ilk sonuçları Memoir on the Ruins of Babylon .London 1818 adlı eserinde yayınlr. C.J.Rich bu arada Londra’ya aralıklarla yazıtlar, tuğlalar, heykeltraŐlık eserleri ve mühürler gönderir. C.J.Rich, 1820 yılında Ninive’de araştırmalar yapar ve kentin detaylı haritasını çıkarır. 34 yaŐında vefat eden Rich’in yaptığı araştırmalar, Assuriyoloji ve Çivi yazıları biliminin temel taŐı olur.

El Mujellibah

William Kennet Loftus 1849

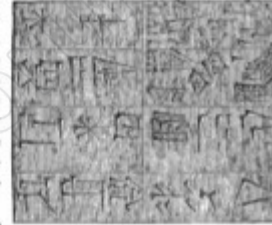

intervening space of 1 foot 9 inches. Each portion is 2 feet 2 inches thick, and projects $7\frac{1}{2}$ feet from the unslaked central mass, against which the two parts of the buttress are united by a strong wall. The flat bricks are cemented with thick layers of bitumen, so firmly adhering together that they can with difficulty be separated. Each brick is inscribed with eight lines of complicated monogrammic characters, peculiar to the earlier cuneiform inscriptions. The greater number are stamped, but in some the inscriptions are written, and exhibit the manner in which the stamped monograms are constituted.

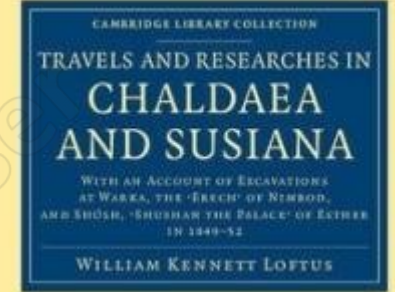
I destroyed a great portion of a buttress, and dug a considerable distance into the western

Stamped inscription of brick in Monogrammic.

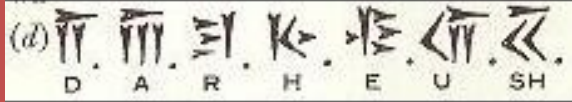

Inscriptions of brick in ordinary monogrammic characters.

CAMBRIDGE

W.K.Loftus, 1849 yılında Babil'de çalışmalarını sürdürürken Uruk (Warka) kentinde keşfediyor ve bu kentte 1849 ve 1853 yıllarında ilk kazıları gerçekleştiriyor. Loftus, 1854 ve 55 yıllarında Nimrud kentinde , Güneybatı sarayı, Nabu mabedinde çalışır. Özellikle Güneybatı sarayında zengin bir fildişi koleksiyon açığa çıkarır.

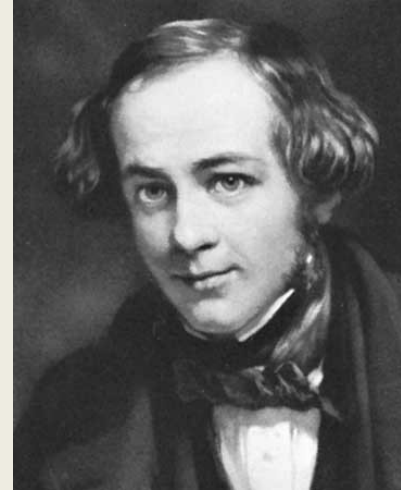

Çivi yazısının çözümü

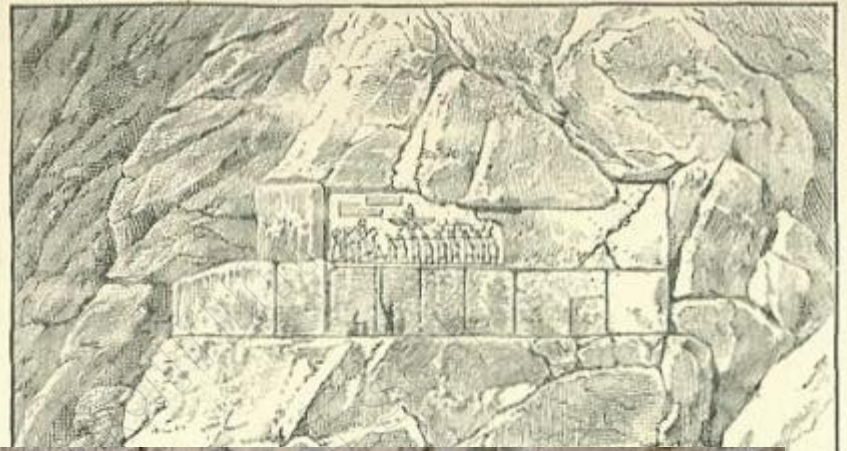
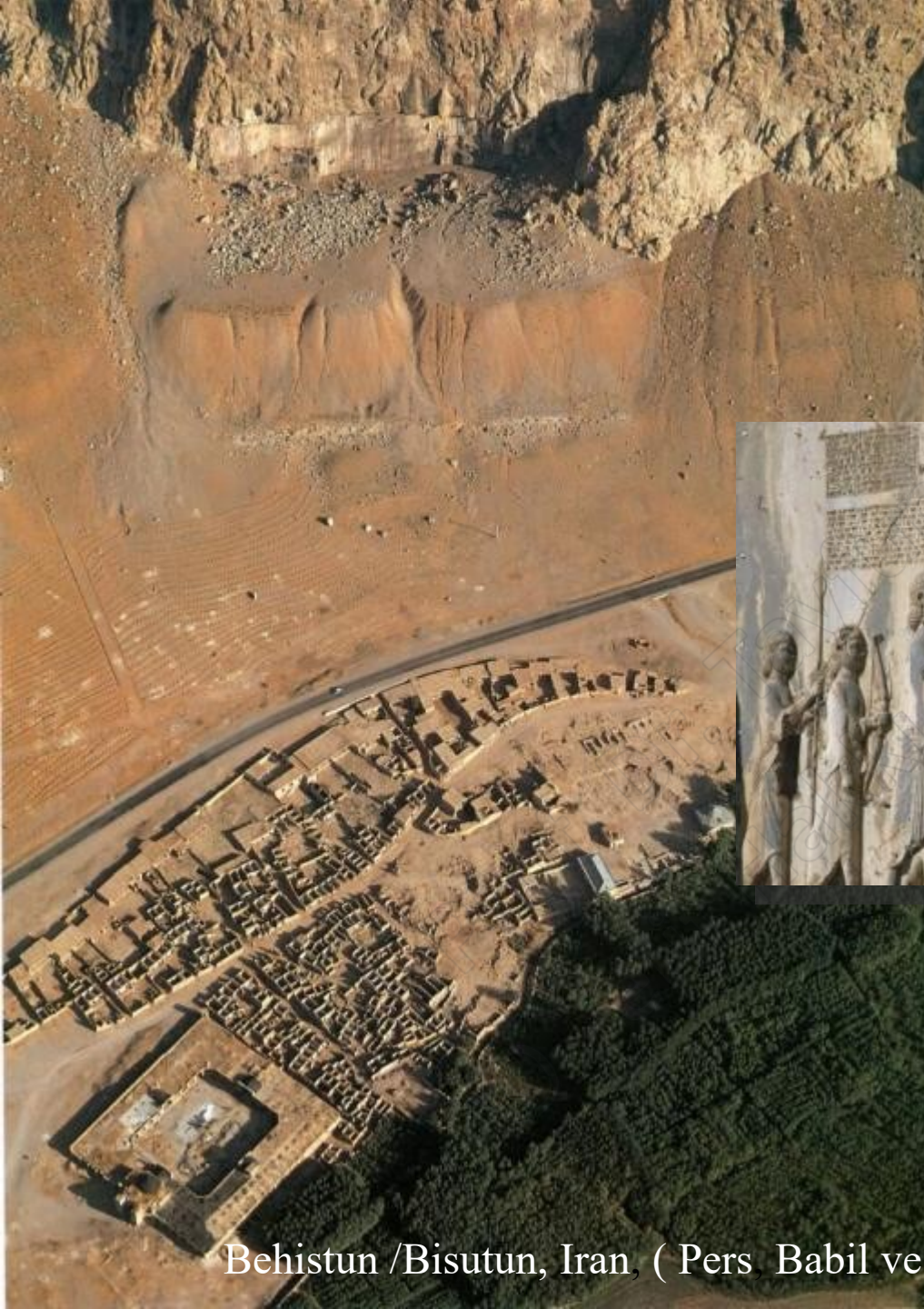
- İtalyan seyyah Pietro della Valle'nin Persopoliste kopya ettiği çivi işaretleri ve ardından Thomas Herbert, Sir John Chardin, Gioivanni Francesco Gemelli-Carreri, E.Kaempler'in çalışmaları Avrupa'da büyük ilgi uyandırmıştır. Persopolise gelen C. Niebuhr, 1773 te kitabelerin tümünü kopyalayarak, kitabelerdeki çivi yazılarının farklı olduğunu gördü ve yazıtların üç ayrı çivi yazısı kullanılarak yazılmış olabilecekleri hususunda kendinden sonra ki araştırmacılara yol gösterdi. 1798 de Danimarkalı Friedrich Munter ve Olaf Gerhard Tychen, son derece kıymetli çalışmalar ortaya koydular, Bu sırada Almanya'nın Göttingen şehrinde lise öğretmenliği yapan G. Friedrich Grotefend , soy ağacından yola çıkarak kralın babasının adı ile kral ve oğul kelimelerini içeren işaretleri ayırdı ve Akhamenid krallarının adlarına göre işaretleri karşılaştırdı ve 10 işaretlik kelime ve 3 şahıs adı saptadı (1802). Grotefend'in çevirisi şu şekildeydi; *"Xerxes, büyük kral, kralların kralı , Kral Darius'un oğlu, Akamenid"*. Eski Persçe çivi yazısı özölmeye başlamıştı. Grotefend'in başlattığı Eski Pers çivi yazısının tam olarak çözümlenmesi daha sonra İngiliz Binbaşı H. C. Rawlinson'un çalışmalarıyla daha da ileriye taşındı. Rawlinson Bisutun'daki 414 satır Persçe kitabeyi kopyalayarak 200 satırın transkripsiyon ve çevirisini yapıyor. Kalan kısmın ve Babilce 263 satırın kopyalarını 1844 te tamamlıyor. Böylelikle Elam, Babil, Hitit, Sümer gibi çivi yazılarının çözümü konusunda yol açılmış oluyordu. 1857 yılında bulunan bir Asur tableti Londradaki Krali Asya Topluluğu tarafından mühürlü zarflar içinde çözülmek ricasıyla, birbirlerinden habersiz olarak Rawlinson, Talbot, Hinks ve Oppert isimli ilk çivi yazı bilginlerine gönderildi. İade edilen zarflar bir komisyon huzurunda açıldığı zaman, Akkadçanın da fethedildiği anlaşıldı: Zira dört yanıt da esas noktalarda birbirine uyuyordu. Böylece Asur kralı Tiglatpileserin bir kitabesi 1857 senesinde Londrada İngilizce olarak yayınlandı. Böylelikle yepyeni bir bilim dalı Asuroloji doğuyordu.

G. Friedrich Grotefend

Sir Henry Creswicke Rawlinson

Behistun / Bisutun, Iran (Pers Babil ve Elam dillerinde yazıtlar, M.Ö.5.yy.)

THE ROCKS OF BEHISTUN.¹

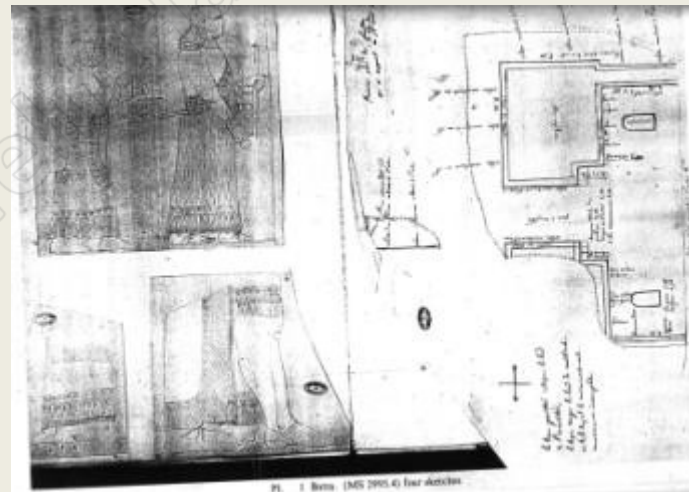
Musul'daki Fransız konsolos P.Emilio Botta 1842 Ninive / Kuyuncuk ve 1843 Khorsabat kazıları , Geç Asur Sarayları'nın ve kabartmalarının ortaya çıkışı

Figure 2.1 C-E. Champmartin's painting of Paolo Emilio Botta, from 1840 which shows him shortly before he left for Mosul. As far as I know, this is the only portrait of Botta, and it now hangs in the office of Dr Annie Caubet who is in charge of the department of ancient Near Eastern archaeology at the Louvre. Reproduced by courtesy of the Musée du Louvre, Paris.

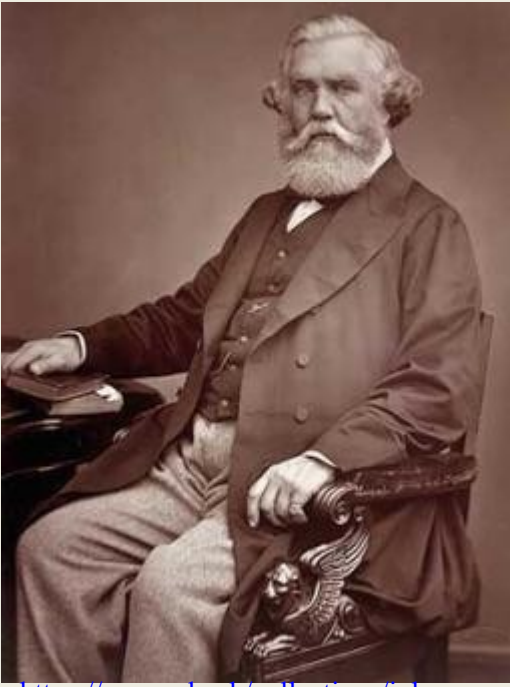
Mound and Village of Khorsabād, from the West

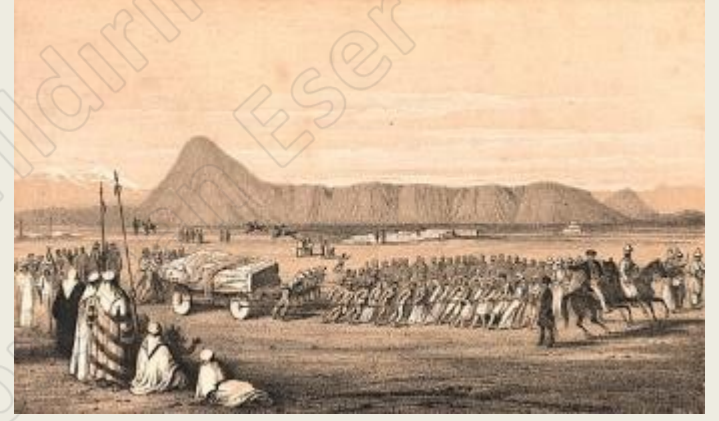
Pl. 1. Botta (MSG 2905.4) floor plan.

1845 İngiliz Austen Henry Layard'ın Nimrud /Kalhu kazıları

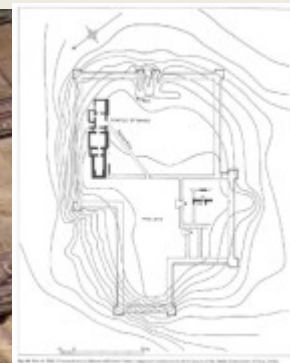

<https://www.nls.uk/collections/john-murray/authors/austen-henry-layard>

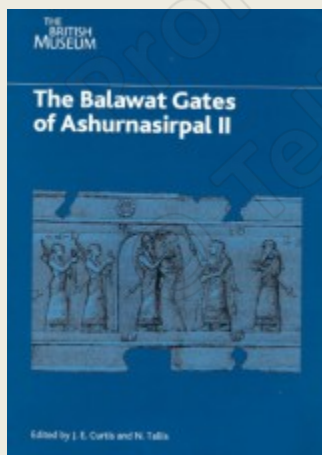
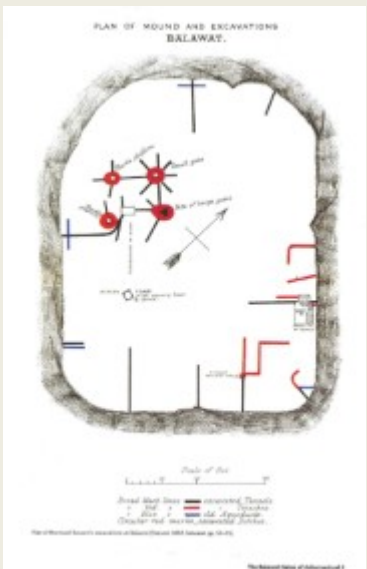

Hormuzd Rassam 1877 Balawat /Imgur Enlil

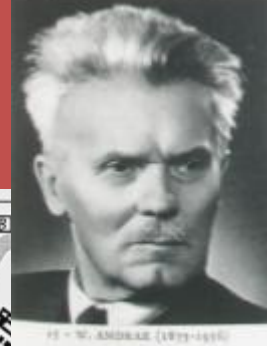

414 Detail from the Bronze Gates of King Sargon II, 722-705 BC. From Balawat, showing the king's expedition against the Syrian kingdom of Hamath.

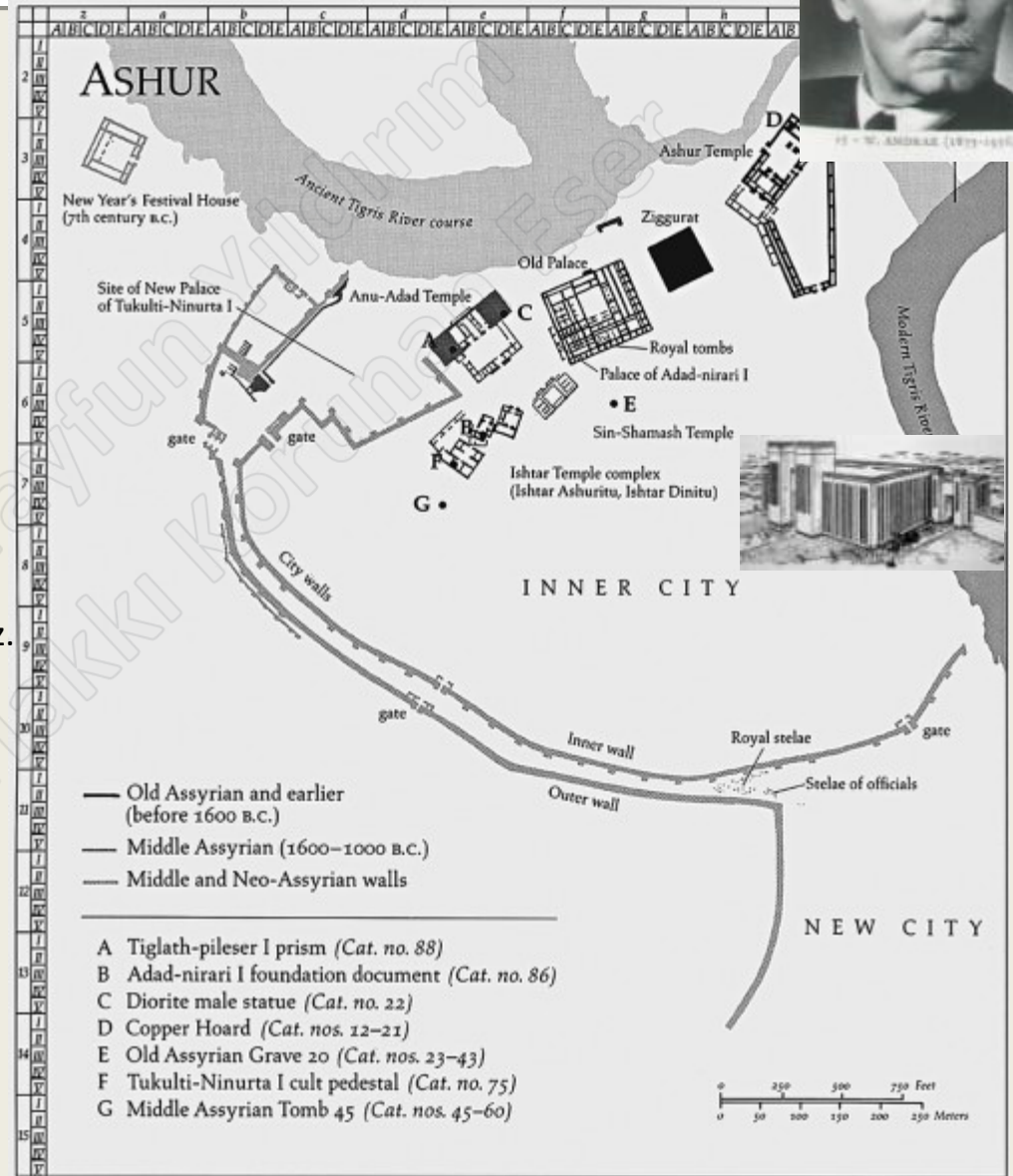

W. Andrea

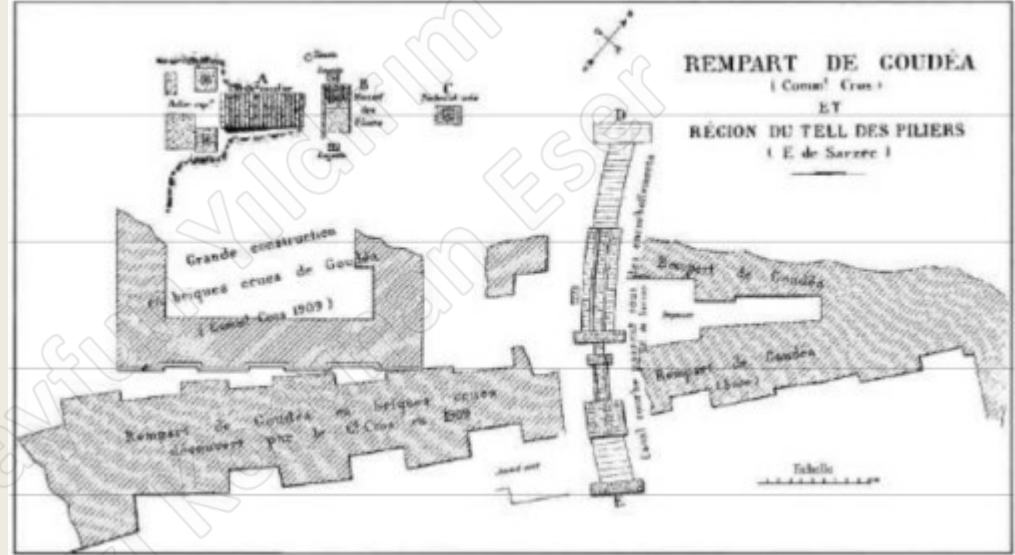
1903-14 Asur / Qalat Şerqat kazıları

Asur'da ilk kazılar H.Layard 1845-47 ve H.Rassam 1872-78 tarafından gerçekleştirildi. Ancak Asur'daki gerçek sistemli kazıları Alman W. Andrea'ya borçluyuz.

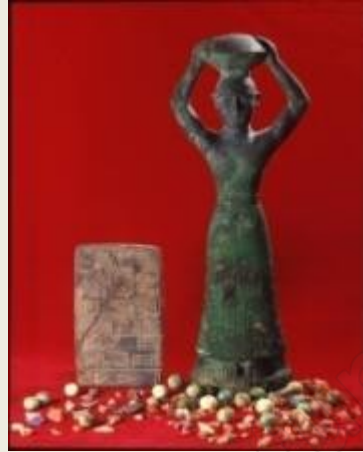
Fransız Basra Konsolosu Ernest de Sarzec 1877-1881 Tello (Lagash/Girsu) kazıları

Güney Mezopotamya'nın önemli Sümer kentlerinden bir olan Tello'da ilk dönem kazıları, 1877 yılında Ernest de Sarzec tarafından başlatıldı. 1880 yılında Lagaş kralı Gudea'nın heykeli bulundu. Tello kazıları daha sonra

- Gaston Cros 1903-1909,
- Henri de Genouillac 1929-31 ve
- Andrea Parrot 1931-33 tarafından sürdürüldü.

Amerikalılar'ın Osmanlı Topraklarındaki ilk kazısı , Nippur

İlk dönem kazılar, Pensilvanya Üniversitesi'nden Prof. John Punnet Peters J.H.Haynes, Hermann V. Hilprecht tarafından gerçekleştirildi. (1888-1900). Zorluklarla geçirilen ilk yılların ardından Büyük bölümü Sümerce olan 30.000'in üzerinde tablet bulunur. O yıllarki mevzuat gereği tabletlerin yarısı İstanbul'a gelir.

Fara /Şuruppak Kazısı

- 1850 W.K. Loftus
- 1900 Hilprecht
- 1902-4 Prof.Delitzsch / R. Koldewey
- W.Andrea
- 1931 Erich Smith

FIG. 14.—The Palace at Fara in Which the Finds Were Made.

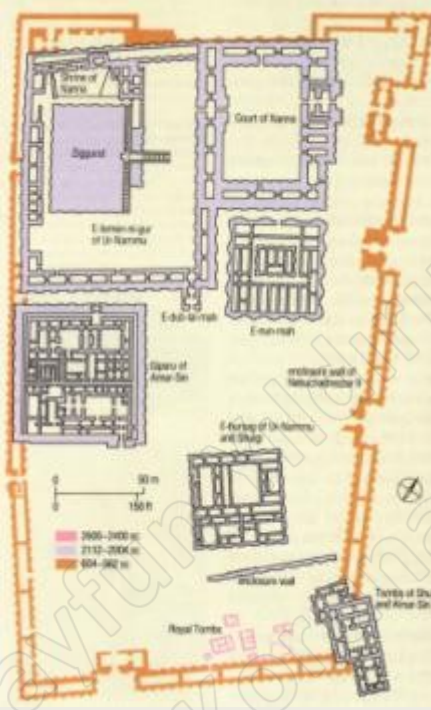

FIG. 15.—The Arched Sewer at Fara, Built of Plano-Convex Brick.

Fig. 8. Leonard Woolley with his foreman, Hamoudi, at Ur in 1930. Photo: University of Pennsylvania Museum Archives.

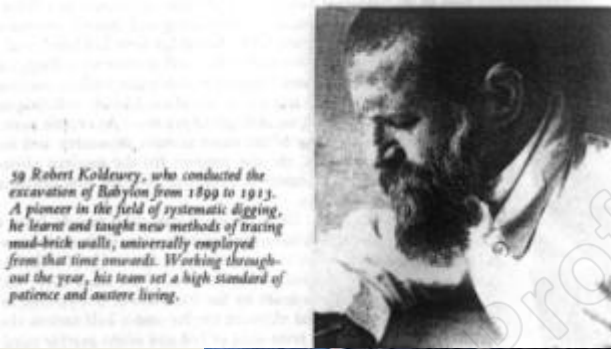
Tell Al-Mukayyer / Ur kenti

- Pietro Della Valle
- J.B.Fraser 1834
- W Kennet Loftus
- J.E.Taylor 1853-54
- Rawlinson
- R. Campbell-THOMPSON
- H.R.Hall
- Leonard Woolley 1922-34

BABİL

1887 Sir Ernest Alfred Thompson
Wallis Budge

59 Robert Koldewey, who conducted the excavation of Babylon from 1899 to 1913. A pioneer in the field of systematic digging, he learnt and taught new methods of tracing mud-brick walls, universally employed from that time onwards. Working throughout the year, his team set a high standard of patience and austere living.

Robert Koldewey 1899-1913 Babil kazısı

Kaynaklar

- Andrae,W.,1909, Der Anu-Adad Tempel, Leipzig .
- Bahrani,Z., 2017, Mesopotamia. Ancient Art and Architecture. London.
- Barjamovic, G. 2011 *A Historical Geography of Anatolia in the Old Assyrian Colony Period*. Carsten Niebhu Institute Publications 38. Copenhagen: Museum Tusculanum Press.
- Barjamovic, Gojko / Hertel, Thomas / Larsen, Mogens Trolle (2012), *Ups and Downs at Kanesh. Chronology, History and Society in the Old Assyrian Period*, (Publication de l'Institut Historique et Archeologique Neerlandais de Stamboul 120), Istanbul.
- Daley,S.,1984, Mari and Karana,London and New York.
- Dittmann,R.,1992, “ Assur and Kar-Tukulti-Ninurta”, AJA 96 p.307-312.
- De Boer, Rients, Amorites in the Early Old Babylonian Period.Groningen 1981.
- Eickhoff, T.1985 Kār Tukulti Ninurta: eine mittelassyrische Kult- und Residenzstadt, Berlin.
- Haller,A.,1954, Die Gräber und Grüfte von Assur, Berlin .
- Harper,P. ve diğ. 1995, Discoveries at Ashur on the Tigris. Assyrian Origins. The Metropolitan Museum of Art. New York.
- Hrouda,B. 1997, Mesopotamien. München.
- Lloyd, S., 1947, Foundations in the Dust. The Story of Mesopotamian Exploration. London.
- Kulakoğlu,F. / Kangal,S. 2010, Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş Karum,Kayseri.
- Köroğlu,K / Adalı,S.F.,2018, Assurlular,Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un Krallığı,İstanbul.
- Matthews, R. 2003. *The archaeology of Mesopotamia: theories and approaches*. London and New York
- Margueron, Jean-Claude. 1997. “Mari.” Pp. 413–417 in *The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East*. Edited by Eric M. Meyers. 5 Volumes. Oxford.

- Miglus, P.A. 1996, *Das Wohngebiet von Assur. Stratigraphie und Architektur*, Berlin.
- Moortgat, A., 1969, *The Art of Mesopotamia*.
- Oates, Joan. 1986. *Babylon. Revised edition. London*
- Özgüç, T. 2005, *Kültepe/Kaniş Neşa., İstanbul*.
- Pallis, S.A., 1954, *Early Exploration in Mesopotamia*. København.
- Pollack, Susan. 1999. *Ancient Mesopotamia. The Eden that Never Was. Cambridge*.
- Preusser, C. 1955, *Die Paläste von Assur*, Berlin
- Roaf, Michael; 1996. *Cultural atlas of Mesopotamia and the Ancient Near East*. Oxfordshire.
- Rogers W.R. 1900, *A History of Babylonia and Assyria*. Vol. I. Assyrian International News Agency Books Online, www.aina.org
- Saggs, H. W. F. 1995. *Peoples of the Past. Babylonians. London*
- Strommenger, E., 1962, *Fünf Jahrtausende Mesopotamien*. München.
- Van de Mieroop, M. 2004, *A history of the ancient Near East. ca 3000-323 BC. Oxford*
- Veenhof, K.R., 1972: *Aspects of Old Assyrian Trade and its Terminology*, Leiden
- Woolley, C. L., and M. Mallowan. 1976. *The Old Babylonian Period. Ur Excavations vol. 7. London*
- Wu Yuhong, 1994a: *A Political History of Eshnunna, Mari and Assyria, during the early Old Babylonian Period (From the End of Ur III to the death of Šamši-Adad) (Periodic Publications on Ancient Civilizations 2)*, Changchun.
- Zettler, R.L., 1993. *Nippur III. Kassite Buildings in Area WC-1*. Oriental Institute Publications 111. Chicago